

Prof. Dr. Németh Tamás tudományos méltatása

kiváló tudományos munkáért járó

Szabó András-érem odaítélése alkalmából

Az emberi élet minőségének három alapvető feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű egészséges ételmiszer; a tiszta víz és a kellemes környezet. Mindhárom szorosan kapcsolódik két legfontosabb természeti erőforrásunkkal, a talajjal és a vízzel történő racionális és fenntartható gazdálkodáshoz, azok ésszerű használatához, védelméhez, minőségének megóvásához.

Németh Tamás ezeken a területeken végzett több évtizedes eredményes, nemzetközileg is elismert kutató és oktató munkát, fejtett ki sikeres tudomány-szervezői, tudomány-irányítási és közvélemény-formálási tevékenységet.

Mindezt a tudást és készséget eredményesen tudta a vízügy és a katasztrófavédelem szolgálatába állítani.

Németh Tamás 1952-ben született, Szombathelyen. 1976-ban szerzett agrármérnöki diplomát, a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen.

Egész életműve – töretlenül – ezeknek a kérdéseknek a megoldására irányult:

- A Növényvédelmi és Agrokémiai Hálózat Zala megyei állomásán;
- A Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében (mint tudományos munkatárs, osztályvezető, igazgató-helyettes és több mint tíz éven keresztül igazgató);
- A Magyar Tudományos Akadémia főtitkáraként;
- A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Osztályának elnökeként;
- Számos Akadémiai Bizottság elnökeként, tagjaként, irányítójaként;
- Több egyetem kutató- és rendes professzoraként;
- A Kaposvári Egyetem rektor-helyetteseként;
- Szakterülete (talaj- és vízgazdálkodás, környezetvédelem, terület- és vidékfejlesztés) nemzetközi szervezeteinek testületeiben.

A tudományos életpálya minden lépcsőjét bejárta. Lényeglátása, megkülönböztetetten sokoldalú tudományos áttekintése és tapasztalata elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt fontos kutatások felé irányította. Értékes

kutatási eredményeit több könyvben és számos hazai és nemzetközi tudományos közleményben, szakcikkekben tette közzé, oktatta több egyetemen, s ismertette gazdag szakirányítási és tudományos ismeretterjesztési tevékenysége keretében. Csak néhány kulcsszó sokoldalú munkásságából: a talaj szervesanyag és tápanyagforgalma és szabályozási lehetőségei; a mezőgazdasági vízgazdálkodás aktuális kérdései, különös tekintettel a talaj vízgazdálkodására; a talaj- és vízszennyeződés; a precíziós mezőgazdaság.

Példamutatóan követte a problémafelvetés-megismerés-beavatkozási szabályozási lehetőségek-megismertetés-gyakorlati megvalósítás logikai láncot, s vett részt talajvédelmi, vízgazdálkodási, környezetvédelmi, terület- és vidékfejlesztési stratégiák megalkotásában, harcolt azok széleskörű társadalmi elismertetéséért, megvalósításáért.

A vízgazdálkodás területén érvényesítette azt a tényt, hogy Magyarország legnagyobb természetes potenciális víztározója a talaj. Ennek ellenére hazánkra mégis a bizonytalan időjárási viszonyok és egyre gyakoribb és súlyosabb vízhiányos időszakok (árvíz, belvíz-árvíz) illetve ezek káros gazdasági, környezetvédelmi, sőt társadalmi következményei a jellemzőek. Munkatársaival elemezte ezen ellentmondás különböző okait, a talaj potenciális víztározó képessége kihasználásának korlátait, megfogalmazva ezzel a talaj vízgazdálkodás-szabályozásának lehetőségeit és feladatait. A víz hiánya és többlete potenciális veszélyforrás megelőzése, elhárítása vagy mérséklése pedig ösztönös társadalmi érdek, s így nemzetbiztonsági feladat is.

Gazdag munkásságának eredményeit a mezőgazdasági tudományok kandidátusa (1989), a Magyar Tudományos Akadémia doktora (1997) tudományos fokozat illetve cím, a Magyar Tudományos Akadémia levelező (2001), majd rendes tagsága (2007); továbbá hazai és külföldi elismerések, kitüntetések sora ismeri el, mindenek előtt 2010-ben a Széchenyi-díj, de ugyanezt bizonyítja a Svéd Tudományos Akadémia külső tagsága, több egyetem - honoris causa – díszdoktori címe; a Magyar Tudományos Akadémia számos bizottságában betöltött elnöksége, valamint számos szakmai szervezet által odaítélt kitüntetés, elismerés is. Mindezek természetesen hozzájárultak, hogy két cikluson keresztül volt a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, jelenleg pedig a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának elnöke, valamint a Környezettudományi Elnöki Bizottság elnöke.

2008-tól a Kormányzati Koordinációs Bizottság Tudományos Tanácsának elnökeként, majd a vízügy Belügyminisztérium feladatkörébe történő integrálása során Prof. Dr. Németh Tamás tudományos eredményeinek átadásával elévülhetetlen érdemeket szerzett. A Belügyi Tudományos Tanácsnak – 2011.

évi újjáalakulása óta – állandó tagja, szakterületéhez illeszkedő konferenciák és tudományos kiadványok gondozásában kiemelkedő szerepet vállal.

2012-ben Prof. Dr. Németh Tamást a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Tudományos Tanácsa elnökének választották meg. Konferencia-előadásai és publikációi hosszú ideje nagymértékben segítik a katasztrófavédelmi munka tudományos megalapozását. Gyakorlati szempontból kimagaslik a 2010. őszi kolontári Vörösiszap Katasztrófa kárelhárítási tevékenységének tudományos irányítása. Ebben elsősorban a nehézfémekkel szennyezett talajok remediációja terén végzett kutatásaival, a vegyi anyagokkal szennyezett környezeti elemek környezeti kockázatának elfogadható mértékűre csökkentésével segítette elő a Vörösiszap Katasztrófa utáni rehabilitációs munkákat.

Sokoldalú tudományos eredményei mellett sikeres tevékenységének egy másik meghatározó tényezője emberi karaktere, vonzó egyénisége, ami a magas szintű, interdiszciplináris szakértői és szakmapolitikai testületek kiegyensúlyozott irányításának záloga. Nem hangos szavakkal, hanem meggyőző tudományos érvekkel harcol célkitűzéseiért és törekszik konszenzusra a hazai mezőgazdaság, vízgazdálkodás és környezetvédelem stratégiájának eredményes és hatékony megvalósításáért. Szabó András-éremmel való kitüntetése is ennek méltó elismerését fejezi ki.